Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 7

Patti Smith

L'Any del Mico

Traduït de l'anglès
per Martí Sales

CLUB EDITOR
BARCELONA

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 8

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 9

Un deliri mortal s'escampa pel món.

ANTONIN ARTAUD

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 10

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 11

CAP A L'OEST

Era ben passada mitjanit quan vam aturar-nos davant del Dream Motel. Vaig pagar al conductor, vaig assegurar-me que no em deixava res i vaig picar el timbre per despertar la mestressa. Són gairebé les tres de la matinada, va dir, però em va donar la clau i una ampolla d'aigua mineral. La meva habitació era a la planta baixa, de cara al moll. Vaig obrir la porta corredissa de vidre i vaig sentir el soroll de les onades acompanyat pel bramul llunyà dels lleons marins espaterrats als taulons de sota l'embarcador. Bon any nou!, vaig cridar. Bon any nou a la lluna creixent, al mar telepàtic.

El trajecte des de San Francisco havia durat una hora. L'havia fet completament desvetllada però de sobte no m'aguantava dreta. Em vaig treure l'abric i vaig deixar

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 12

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 13

la porta corredissa entreoberta per sentir les onades, però immediatament vaig caure en un succedani de son. Vaig despertar-me de cop, vaig anar al lavabo a rentar-me les dents, vaig treure'm les botes i vaig ficar-me al llit. Potser vaig somniar.

El matí de Cap d'Any a Santa Cruz, força mort. M'havien agafat ganes d'esmorzar una cosa concreta: cafè, farinetes i ceba tendra. Era molt demanar, aquí, però amb uns ous ferrats amb pernil ja faria. Vaig agafar la càmera i vaig baixar cap al moll. Un rètol sobresortia, amenaçador, mig tapat per unes palmeres altes i primes, i vaig adonar-me que allò, en realitat, no era un motel. El rètol deia Dream Inn, tocat per una estrella que recordava l'època de l'*Sputnik*. Vaig aturar-me a admirar-lo i vaig disparar una Polaroid, la vaig treure i me la vaig ficar a la butxaca.

—Gràcies, Dream Motel —vaig dir, mig a l'aire, mig al rètol.

—És Dream Inn! —va exclamar el rètol.

—Ai, sí, perdó —vaig dir, una mica compungida—. El cas és que no he somniat gens.

—¿De veritat? ¿Gens?

—Gens!

No podia evitar-ho, em sentia com l'Alícia quan la interroga el centpeus fumador de narguil. Vaig mirar a terra per evitar l'energia escrutadora del rètol.

—Bé, gràcies per la foto —vaig dir, a punt de marxar.

Però la meva partida va descarrilar amb l'explosió sobtada de tot d'il·lustracions de Tenniel: la Tortuga falsa, els

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 14

criats Peix i Granota, el Dodo mudat amb la seva gran jaqueta, la Duquessa terrible i el Cuiner i Alícia en persona presidint amargada la inacabable hora del te on, que ens perdonin a tots, no s'estava servint te. Vaig pensar si aquell bombardeig imprevist era autoinduït o cortesia de la càrrega magnètica del rètol del Dream Inn.

—¿I ara què?

—La ment! —vaig cridar exasperada mentre els esbossos animats es multiplicaven a un ritme alarmant.

—La ment que es desperta! —va riure el rètol, triomfant.

En girar-me la transmissió es va tallar. La veritat és que sóc una mica guenya i de vegades em passa, de cua d'ull salten coses, sobretot per la dreta. I un cop ben desvetllat, el cervell és receptiu a tota mena de senyals, però això no l'hi podia confessar, a un rètol.

—No he somniat res! —vaig cridar-li, tossuda, tot baixant el carrer flanquejat per salamandres flotants.

Al peu del carrer hi havia un tuguri baixet amb la paraula CAFÈ escrita al vidre lletra per lletra en horitzontal a mig metre d'altura, amb un cartell a sota que posava "Obert". Si dedicaven tant d'espai de finestra a la paraula *cafè*, vaig deduir que devien tenir-ne de bo i potser fins i tot dònuts amb canyella per sobre. Però en posar la mà al pom de la porta vaig fixar-me en un cartell més petit que penjava: "Tancat". Cap explicació, cap "Ara tornem". No tenia gaires esperances de trobar un cafè, i de dònuts, cap ni una. Vaig pensar que la majoria de la gent devia estar

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 15

passant la ressaca a casa. No se li pot retreure a un cafè que tanqui per Cap d'Any, encara que precisament un cafè sigui el remei just i necessari després d'una nit de gresca excessiva.

Sense cafè, vaig seure en un banc a repassar les mogudes d'aquella nit. Era l'última de tres nits seguides tocant al Fillmore i estava canviant les cordes de la meva Stratocaster quan un paio amb una cua llardosa s'havia inclinat i m'havia vomitat a les botes. L'últim sospir del 2015, un ruixat de vòmit per donar pas al Cap d'Any. ¿Un bon o mal auguri? Bé, tal com va el món, ¿qui ho podria dir? En recordar-ho vaig furgar les butxaques buscant les tovalloletes perfumades que faig servir per netejar les lents de la càmera i em vaig ajupir per netejar-me les botes. Bon any nou, els vaig dir.

Tot passant a poc a poc davant del rètol em va venir al cap un seguit curiós de frases i vaig remenar-me les butxaques buscant un bolígraf per apuntar-les. "Ocells cendrosos volen en cercles sobre la ciutat empolsegada de nit / prats vagabunds engalanats de boira / un palau mític que encara era un bosc / fulles que només són fulles." És la síndrome del poeta eixorc, que necessita agafar inspiració de l'aire erràtic, com Jean Marais a l'*Orpheus* de Cocteau, que es tanca en un garatge barroc als afores de París amb un Renault abonyegat i sintonitza radiofreqüències i gargoteja en bocins de paper —una gota d'aigua conté el món, etc.

Un cop a l'habitació, vaig trobar uns sobres de Nescafé i una petita bullidora elèctrica. Em vaig fer el cafè em-

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 16

bolicada amb una manta, vaig obrir la porta corredissa i vaig seure al petit pati davant de mar. Un mur baix tapava una mica la vista, però tenia cafè, sentia les onades i estava prou contenta.

Aleshores vaig pensar en el Sandy. Hauria hagut de ser aquí, en una habitació a l'altra banda del passadís. Havíem quedat a San Francisco abans dels concerts al Fillmore per fer el que solíem fer sempre: un cafè al Caffè Trieste, repassar les estanteries de la City Light Bookstore i conduir amunt i avall pel Golden Gate escoltant The Doors i Wagner i els Grateful Dead. En Sandy Pearlman, el company de fa quaranta anys que amb el seu ritme accelerat desgranava el cicle de l'*Anell* o un riff de Benjamin Britten, sempre hi era quan tocàvem al Fillmore, amb la jaqueta de cuir baldera i una gorra de beisbol, abocat sobre un got de gínger ale a la taula de sempre rere una cortina prop dels camerinos. Volíem trencar files després del concert i conduir de matinada per la boira efervescent fins a Santa Cruz. La idea era dinar per Cap d'Any al seu lloc secret de tacos no gaire lluny del Dream Motel.

Però no va anar així, perquè la nit abans del primer concert van trobar en Sandy sol i inconscient en un pàrquing de San Rafael. El van dur a un hospital de Marin County: havia patit una hemorràgia cerebral.

El matí del nostre primer concert en Lenny Kaye i jo vam anar a la Unitat de Cures Intensives de Marin County. En Sandy en coma, amb tubs a tot arreu, acotxat per un silenci inquietant. Drets a banda i banda del llit, vam pro-

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 17

metre que estaríem amb ell mentalment, que mantindríem un canal obert, a punt per interceptar i rebre qualsevol senyal. No només miques d'amor, com diria en Sandy, sinó tota la copa.

Vam tornar en cotxe al nostre hotel de Japantown, gairebé no podíem parlar. En Lenny va agafar la guitarra i vam anar a un lloc que es diu On the Bridge, allà al passeig que connecta l'est amb l'oest. Vam seure al fons en una taula verda de fusta, callats tots dos, en xoc. Les parets eren grogues, plenes de cartells de mangues japonesos, *Hell Girl* i *Wolf's Rain* i files de còmics que més aviat semblaven novel·les de butxaca. En Lenny va demanar un curri katsu amb una cervesa Asahi Super Dry i jo vaig demanar espaguetis de tobiko i te wulong. Vam menjar, vam compartir solemnement el sake i vam tornar al Fillmore per a la prova de so. No podíem fer res més que pregar i tocar sense l'entusiasme de la presència d'en Sandy. Ens vam submergir en la primera de tres nits de feedback, poesia, arengues improvisades, política i rock'n'roll, amb una dedicació que em va deixar sense alè, com si hi poguéssim connectar a través de la música.

El matí dels meus seixanta-nou anys en Lenny i jo vam tornar a l'hospital. Vam estar-nos al costat del llit d'en Sandy i, per impossible que fos, vam jurar que no el deixaríem. En Lenny i jo vam creuar les mirades sabent que no ens podríem quedar. Teníem feina, concerts, vides per viure, fos com fos. Estàvem condemnats a celebrar el meu seixanta-novè aniversari al Fillmore sense ell. Aquella nit em vaig girar un moment d'esquena al públic durant la

Patti+epileg_1:Maquetación 1 31/08/20 18:05 Página 18

part instrumental d'*If 6 Was 9* i em vaig aguantar les llàgrimes com rius de paraules que cobrissin altres rius, sobreposats amb imatges d'en Sandy inconscient, just a l'altra banda del Golden Gate.

Un cop acabada la feina a San Francisco vaig deixar en Sandy enrere i vaig anar-me'n sola a Santa Cruz. No vaig ser capaç d'anul·lar la reserva de la seva habitació i vaig seure al seient del darrere del cotxe amb la seva veu giravoltant. *Matrix Monolit Medusa Macbeth Metallica Maquiavel*. El joc de la M segons en Sandy, que l'encertava sempre, amb unes instruccions que el duien de cap a la Biblioteca d'Imaginos.

Seia al pati embolicada amb la manta com un convalescent de *La muntanya màgica* quan vaig notar la gènesi d'un mal de cap estrany, més aviat com un canvi sobtat al baròmetre. Vaig sortir a demanar una aspirina a recepció i llavors vaig adonar-me que la meva habitació no era a la planta baixa sinó a la de sota, més a prop d'on comença la platja. Me n'havia oblidat i em vaig desorientar caminant pel passadís ombrívol. Com que no era capaç de trobar l'escala que duia a recepció, vaig deixar estar l'aspirina i vaig decidir tornar. Buscant la clau vaig trobar un cabdell compacte de gasa de la mida d'un Gauloises. Vaig desenrotllarne una tercera part, com si hi hagués de trobar un missatge, però no hi havia res. No tenia ni idea de com havia arribat a la meva butxaca, però el vaig tornar a enrotllar, me'l vaig guardar i vaig tornar a l'habitació. Vaig engegar la ràdio, la Nina Simone cantava *I Put a Spell on You*. Les foques estaven